

Nykterhetspoem och andra poem.

Ahlin, J. O.,

81 B b Br.

National Library
of Sweden

vit Sv
Nykt.
(121)
o

NYKTERHETSPOEM

OCH

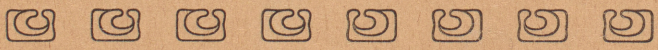
ANDRA POEM

AF

J. O. AHLIN

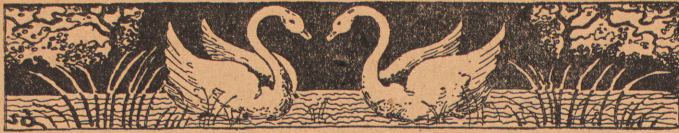
FÖRFATTARENS FÖRLAG

1904

STOCKHOLM,
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI
1904.

Håll fast vid målet!

Håll fast vid målet, som vi satt oss för,
och låt dig ej af falska röster ledas.
Från alla håll man dessa röster hör,
och många hinder genom dem beredas.
Här kommer en, som är så vis och klok
och visar andra vägar än den rätta
och krånglar till vår enkla sak på tok,
om vi vår tro till sådant sladder sätta.
Håll fast vid målet: *skydd med laglig rätt*;
det är mot frestelsen vårt enda sätt.

Håll fast vid målet! Rak och enkel väg
på egna ben oss hjälper bäst på färden.
För makt och lockelse var aldrig feg
och tro ej blindt på granna lärdomsfärden.
Det låter vackert allt det myckna tal,
om bildning, motståndskraft och plikt med mera;
mot frestelsen det är dock endast skal,
hur högljudt många än därom orera.
Håll fast vid målet: *lagförbudets rätt*;
det är mot frestelsen vårt enda sätt.

Håll fast vid målet emot hvarje tryck,
 som flitigt ifrån alla sidor göres,
 och lita ej på hvarje själfklok nyck,
 som ifrån lyckojägarns läppar höres.
 Ej hälsosamt är hvarje råd vi få:
 det finnes parasiter — glöm ej detta! —
 som för förtjänst och rykte med oss gå
 och målet alltför långt i fjärran sätta.
 Håll fast vid målet: *skyddslag är vår rätt*;
 att nå *det* målet är vårt enda sätt.

Håll alltid fast vid målet: *folkets* röst
 ger rätta tonen åt allt godt i världen.
 Vår sak är sprungen utur folkets bröst
 och hör ej hemma bland den »fina» flärden.
 Håll fast vid målet! Pröfva hvad du hör;
 tag ej försätligt prat för äkta vara.
 Den, som förnämt åt saken intet gör,
 kan ej en plats i våra led försvara.
 Ej slingringar, men *skyddslag rätt och slätt*;
 det är mot frestelsen vårt enda sätt.

Håll fast vid målet! Därars teori,
 att mänskligheten skall till änglar göras
 och frestelsen till dess skall bland oss bli
 och att förbud skall *sedan* genomföras; —
det är en lära utaf dussinmän,
 som intet vilja se af verkligheten
 och på de första orden stafva än,
 då folket själfvt gått fram i nykterheten.
 Håll fast vårt mål: *förbud är laglig rätt*
 och emot frestelsen det enda sätt.

Var på din vakt!

Var på din vakt mot allt det myckna pratet
 Om »vetenskapens auktoritet».
 Det är kanhända värsta attentatet,
 ett utslag utaf dum förnämhet.

Professorn skrifver hop en hisklig röra,
 som inte ens en trollkarl kan förstå.
 Och sedan skola vi ej annat göra
 än i den lärda stollens ledband gå.

Och doktor Hjälplos visar lärda miner
 och talar om — hvad hela världen vet.
 Och doktor Hjälplos som en afgud skiner,
 han »fackman» är — när själf han säger det.

För mödans söner vill man göra troligt,
 att »kandidat» är något högt och lärdt.
 En »kandidat» kan göra lifvet soligt
 och lära oss, hvad som är möda värdt.

Och mången blir af fagra snacket tjusad
 och frossar uti groft afguderi
 och blir af auktoritetstro blindt berusad —
 tills med hans viljekraft det är förbi.

Var på din vakt! På villospår du föres,
 om du kritiklöst tror allt hvad du hör.
 Var viss, att mycket blott försåtligt göres,
 som oss allt längre ifrån målet för.

Bort med allt fjäsk ifrån de nyktres skara!
 Vår stora sak är högre tankar värd.
 Låt lärdomskramet för de lärde vara.
 Vi gå med *rätt och sanning* fram vår färd.

Efter 25 år.

Vi gamle började den nya tiden
och väckte den idé, som aldrig dör.
Med mod och hopp vi gingo fram i striden,
men aldrig tänkte vi på lön därför.

Och hvad vi kunde offrade vi gärna
och mödan var oss glädjefull och kär.
Det gällde ju att folket rädda, värna
emot ett ondt, som största faran är.

Ej gingo vi till strids med höga later
och stora ord och öfversitteri.
Vi skröto ej att göra hjältedater:
Vår sak var hjärtats, ej en industri.

Och anspråkslöst från plats till plats vi gingo
att tala ut vårt folks förlossningsord.
Och folkets kämpar folkets öra fingo
till frihetskamp, som aldrig förr var spord.

Och makten hånade och hinder ställde,
men smädad skara växte dag för dag;
ty strid för mänskovärdet saken gällde,
en folkets strid af hittills okänt slag.

Och makten gnuggade sitt skumma öga
och fann, att slentrianen stod på spel.
Fast seklers sömn gjort maktens tankar tröga,
de funno dock, att hånet var ett fel.

Och då kom makten smidande, försätlig,
med björntjänst åt kritiklös barnatro,
en tro på humbug, som ju är förlätlig
hos dem, som lefva uti tanklös ro.

Så kom en svärm af lärdomens adepter,
och vetenskapens joller — det blef allt,
och tittskåp och doktorernas recepter,
men hjärtat för vår stora sak blef kallt.

De vapen, som reformerna behöfva,
nu kastas undan uti glömskans vrå;
och tomma fraser folkets öron döfva
och mot ej anad ofärd blindt vi gå.

Skall folket låta leda sig i snaran?
Ve oss, om vi ej vakna upp i tid!
Hon växer dag för dag den stora faran;
det blir för folkets sak förnyad strid.

När Lundström skulle bli goodtemplare.

Lundström var en riktigt kostlig fyr,
gentleman och trashank om hvartannat,
full och präktig re'n då dagen gryr,
full på kväll'n då krogdörr'ns gångjärn stannat.

När han kom till staden, var han snygg,
gentleman i hvarje tum för resten.
Första dagen vandrar han helt trygg
med en hållning värdig såsom prästen.

Hela sommar'n hade han gått på,
trälat hos en bonde da'r och nätter,
tjänat pengar allra minst som två,
intet under att han går och sprätter.

Efter åtta da'r var kassan slut,
Lundström syntes litet smått förlägen,
söndagsrocken hade han »satt ut»,
hatten hade funnit samma vägen.

Lite komisk såg nu Lundström ut:
trasig rock på nobla pantalonger.
Denna motsats måste jämnas ut
med nedsmorda gamla bussaronger.

Ändtligt var det åter proportion
mellan dräktens alla skilda delar,
fast han nu ej har så fin fason,
då det mesta utaf dräkten felar.

Utan skor samt utan hatt och väst,
med en jacka utan rygg och armar
kommer Lundström på goodtemplarfest,
där man öfver honom sig förbarmar.

Han togs in i logen samma kväll —
med en fjärdel snus på nedra läppen,
Lundström var så innerligen snäll,
där han stod och stödde sig på käppen.

För att göra saken riktigt bra
språkade han nästan hela tiden.
Lundström ville rykte om sig ha,
att han inte alls var något vriden.

Innan solen syntes nästa dag,
var dock Lundström åter sne' i benen.
Lundström drogs af krogmagnetens lag,
liksom tyngdens kraft drar till sig stenen.

Mellan krogen och de nyktres sal
liksom mellan tvänne poler slängdes
stackars Lundström uti årtal
och hans samvete af ånger dängdes.

»Busen» super finkelfatet tomt,
millionerna, som finns på botten,
tager staten och kommunen fromt
såsom ärbar frukt af brännvinsbrotten.

Till systrarna!

Tänk, om kvinnan styrde världen
som i hem och loge hon styr,
hvad hon skulle jämna färden,
hon som våld och strider skyr;
hon som mildt förbinder såren
under stridens råa larm,
lindrar smärtan, torkar tåren,
tröstande i kärlek varm.

Tänk, om kvinnan makten ägde
öfver landets ledningssätt,
bättre hon nog öfvervägde
allas bästa, allas rätt;
hon som blott vill lugn och lycka,
rädd för mannens bråk och strid;
hon som vill ur faran rycka;
hon, hvars mål är trygghet, frid.

Tänk, om kvinnan finge välja
lagens stiftare en gång,
säkert skulle hon ej sälja
landets lugn för framtid lång:
ej i supsed är hon fången,
ej för gunst och ordnar fal,
ej för maktbegär som mången,
ej för »ärans» tomma skal.

Tänk, om kvinnan icke vore,
huru skulle det då bli?
Ack, helt visst vi illa fore
och vår lefnadsfröjd förbi.
Hon förljufvar våra dagar,
sprider glädje, skänker tröst
och oss kärleksvarmt ledsagar
intill lifvets sena höst.

En familj vi skola vara,
så lär Ordens ritual,
en förenad syskonskara
samlas uti mötets sal.
Men familjens själ och hjärta
det är kvinnan först och sist;
hon, vårt stöd i fröjd och smärta,
hon vårt lof förtjänar visst.

Ej det höfves oss att hata
kvinnoväldets ljufva ok:
medan männen skräfta, prata,
handlar hon, så lugn och klok;
hon, som öfver sinnen tunga
sprider glädje, värme, sol.
Låt oss därför fröjdfullt sjunga
kinnans lof från pol till pol!

Morsans julkalas.

En gång sa morsan åt mig och kärligt på mig såg:
 »Du far, nu blir det jul om några dagar.»
 Jag såg på milda minen, att något under låg:
 med kärlighet hon får hvad hon behagar.
 Då tänkte jag så här: »Bäst på min vakt jag är:
 när morsan vänligt plirar, åt helsicke det bär
 med slantarna för fattige Jan Jansson.

»Att det blir jul, det vet jag nog alltför väl», sa' jag,
 »men det får bli på hvardagsvis ändå det.
 Ty när man ej har pengar, är viljan alltför svag;
 du får bli nöjd med huru vi kan få det.
 Kalas får inte bli, ty det bär käpprätt i
 det röda — hm! du morsa, det ska vi låta bli.
 Det säger jag och fattige Jan Jansson.»

Och morsan teg beskedligt och sade inte mer,
 men hvad hon tänkte fick jag snart erfara.
 Om släkten varit större och grannarna än fler,
 på vårt kalas de säkert skolat vara.
 Ty julkalas det blef, fast jag gick där och klef
 och fräste och var ilsken och morsan tvär och snäf.
 Jo, det var snyggt för fattige Jan Jansson!

Och morsan var så fryntlig, så innerligen glad
 att gå och se på strykande aptiten.
 Att mer de skulle äta, hon tiggde och hon bad
 och — se'n hon tackade dem för visiten.
 Det bara benen var, som nätt och jämt var kvar;
 men morsan är så duktig, hon snålar och hon spar
 och nättas — med sin fattige Jan Jansson.

Och morsan är så lycklig, så hjärtans nöjd och säll,
att hon fått vara hedersam som andra.
»Jan Janssons gumma ä' då för innerligen snäll»,
så säga släkt och vänner till hvarandra.
Men jag, min fattig f—n, får alltid vara van
att sukta och dra vefven och ta emot chikan;
si, det kan vara godt nog åt Jan Jansson.

Långt från hemmet.

Långt från hemmet för att bröd förtjäna
åt de små, som längta efter far,
får han blott i tanken sig förena
med de kära, han i hemmet har.
Ständigt ensam da'r och nätter långa
ibland främlingar hans tid förgår;
och han räknar timmarna så många,
tills han ändtligt återvända får.
Hvarje stund förkortar dock hans längtan
och förmildrar hjärtats suck och trängtan.

Så mot julens glädjefest det lider,
men han får dock icke komma hem.
Ibland andras fröjd hans hjärta svider;
barn och maka — ej han famnar dem.
Alla glädjas åt att jul det blifver,
i hvart hem tillredes julefröjd
och enhvar bekymrens tyngd fördrifver,
åt en väntad glädje hoppfullt nöjd.
Främlingen dock ingen julfröjd känner:
tanken på hans hem hans hjärta bränner.

Långt från hemmet, långt från barn och maka
 sitter han så ensam i en vrå,
 ser hur alla julens glädje smaka,
 ser hur alla sina klappar få.
 Men just när en tår ur ögat smyger,
 där bland främlingar han sitter glömd,
 budet från det fjärran hemmet flyger:
 julklapp, som ej anad var, ej drömd.
 Och ur trötta, sorgsna ögat strålar
 lif och glans, som hjärtats glädje målar.

Nu är främlingen ej tyst och sluten,
 icke vemod präglar hvarje drag.
 Nu är dysterhetens dimma bruten,
 omkring honom strålar ljus och dag.
 Långt från hemmet, ibland nya vänner,
 bland de sina han sig vara tror.
 Som de andra så han julfröjd känner:
 han ju i de sinas hjärta bor.
 Och på tankens lätta, snabba vingar
 sig hans själ till fjärran hemmet svingar.

Efter 20 år.

Ringa män i början buro
 stora tanken fram i världen,
 och blott få som fanan svuro,
 redo för den stora färden
 emot framtidsmålet höga,
 som blott misskändt blef och hånadt
 känt och aktadt endast föga
 af ett folk, som stod förvånadt.

Sträfvandet för nästans lycka
 var så nytt för vilset släkte;
 att från lasten offret rycka
 blott förakt och undran väckte.
 Kalla voro allas hjärtan,
 blinda för den stora faran,
 känslolösa ock för smärtan
 hos det folk, som gått i snaran.

Ringa kämpar dock ej veko
 från den väg, de börjat vandra;
 löftet, fanan de ej sveko:
 blefvo föresyn för andra,
 som i tro de ryckte med sig
 i sin strid för nya ljuset.
 Skaran växte, svällde, spred sig
 till protest mot spriten, ruset.

Tjugo år se'n dess ha svunnit,
 fördomarna börjat ramla,
 seger stor vår sak har vunnit
 omkring den sig skaror samla;
 höga, låga, gamla, unga
 talrikt stå omkring vår fana
 och i jubeltoner sjunga
 om en lycklig segerbana.

Och den nya, ljusa tiden
 randas mer och mer i landet,
 sekelsömnen är förliden,
 fastare blir syskonbandet
 mellan flockarna, som tåga
 framåt, uppåt för att finna
 svaret på den stora fråga:
Hvar ha vi att frihet finna?

Fria ifrån lastens vanor,
 det är frihet, som vi söka:
 Sveriges folk kring våra fanor,
 det skall lugn och välstånd öka.
 Mycket ha de tjugo åren
 åt det drömda hoppet gifvit;
 nästa tjugo sista tåren
 ifrån vissnad kind fördrifvit.

Låt oss sjunga jubelsången
 öfver vunna stora segrar,
 likasom ännu för mången
 hoppets stjärna vänligt hägrar,
 ja, ett hopp, som ej skall gäckas
 ty den stora tanken vinner
 mark för dag, som snart skall bräckas,
 då vår syndafloed försvinner.

Från mörker till ljus!

Det ljusnar öfver nordanlanden
 och blåser folkets frihetstid.
 Den ofrihet, som fjättrat anden,
 går ärelös från slutad strid.
 Och öfver kampens valplats tronar
 idéernas och rättens makt
 och nya jubelsången tonar
 ur folkets bröst i yster takt.

När mannen lärer känna bojan,
som järnhårdt sårar hand och fot,
då växer storhet fram ur kojan
och trotsar maktens hån och hot.
Det sägs ej mycket i den skaran,
men allvar ses i hvarje blick:
Det vakna folket möter faran
med värdighet i ton och skick.

Och maktens krypdjur börja rädas
för hederns folk, som tränger fram.
Af feghet låta de sig ledas
till handlingar, som föda skam.
Af feghet, ej af hederns lagar,
dikteras deras eftergift,
och endast tyst förakt ledsagar
det gamla våldet till dess grift.

Och uppå våldets grå ruiner
står män'skovärdet segerkrönt,
står klippfast, om än stormen hviner,
står värmande och hoppfullt skönt.
Och genom rymden tonar sången
om strider och om vunnen frid,
ty svekets tidrymd är förgången
och kommen hederns blomstringtid.

